

Bruksela, 7 grudnia 2023 r.
(OR. en)

16054/23

AG 157
INST 475

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Dotyczy: Konferencja w sprawie przyszłości Europy
– Propozycje i związane z nimi konkretne środki przedstawione
w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy –
Uaktualniona ocena

Delegacje otrzymują w załączeniu notę, a także tabelę w addendum 1, zawierającą ocenę działań podjętych w nawiązaniu do propozycji oraz związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy¹; działania te przeprowadzono od 9 maja 2022 r., czyli od daty zakończenia konferencji, do listopada 2023 r.

Niniejszy dokument stanowi aktualizację przeprowadzonej przez Sekretariat Generalny Rady wstępnej oceny technicznej propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu końcowym z konferencji; ocenę tę opublikowano w czerwcu 2022 r.², a następnie zaktualizowano w listopadzie 2022 r.³

¹ Dok. 8933/22.

² Propozycje i związane z nimi konkretne środki przedstawione w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy – wstępna ocena techniczna, dok. 10033/22.

³ Propozycje i związane z nimi konkretne środki przedstawione w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy – uaktualniona wstępna ocena techniczna, dok. 10033/1/22 REV 1.

Działania podjęte w nawiązaniu do propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy⁴**I. Wprowadzenie**

1. 9 maja 2022 r. przewodniczący Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej otrzymali sprawozdanie z wyników⁵ Konferencji w sprawie przyszłości Europy – zgodnie ze wspólną deklaracją podpisaną w marcu 2021 r.⁶. We wspomnianej deklaracji przewodniczący trzech instytucji ustalili, że szybko przeanalizują, jak każda z tych instytucji w ramach swoich kompetencji i zgodnie z traktatami mogłaby podjąć skuteczne działania w odpowiedzi na to sprawozdanie.
2. Sprawozdanie zawiera 49 propozycji i 326 związanych z nimi konkretnych środków, przedstawionych przez zgromadzenie plenarne. Dotyczą one dziewięciu tematów: „Silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna, zatrudnienie”; „Edukacja, kultura, młodzież i sport”; „Transformacja cyfrowa”; „Demokracja europejska”; „Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo”; „Zmiana klimatu i środowisko”; „Zdrowie”; „UE w świecie”; oraz „Migracja”.
3. Propozycje i związane z nimi konkretne środki opierają się głównie na zaleceniach sformułowanych przez obywateli podczas europejskich i krajowych paneli obywatelskich, które zorganizowano w ramach konferencji. Bazują też na pomysłach przedstawionych na utworzonej na potrzeby konferencji wielojęzycznej platformie cyfrowej – w tym na wyniku szeregu wydarzeń i inicjatyw⁷ zorganizowanych przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w których uczestniczyły tysiące obywateli w całej UE – oraz na debatach przeprowadzonych w trakcie sesji plenarnych konferencji.

⁴ Niniejszy dokument stanowi aktualizację przeprowadzonej przez Sekretariat Generalny Rady wstępnej oceny technicznej propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy, dok. 10033/1/22 REV 1.

⁵ Dok. 8933/22.

⁶ Dok. 6796/21.

⁷ Więcej informacji na temat działań państw członkowskich może znaleźć w sprawozdaniu końcowym z konferencji, dok. 8933/22, oraz w sekcji utworzonej na potrzeby konferencji wielojęzycznej platformy cyfrowej, poświęconej krajowym panelom obywatelskim i wydarzeniom krajowym.

4. Podczas konferencji oraz wydarzenia ją zamykającego Rada powtórzyła, że jest zdecydowana po 9 maja 2022 r. ustalić, jakie działania powinna podjąć w nawiązaniu do wyników konferencji, zgodnie ze wspólną deklaracją.
5. 10 czerwca 2022 r.⁸ Sekretariat Generalny Rady opublikował wstępną ocenę techniczną. Dla każdej spośród 49 propozycji oraz każdego z 326 środków przedstawionych w sprawozdaniu końcowym z konferencji wskazano w niej, czy propozycje i związane z nimi konkretne środki są już w trakcie realizacji oraz czy instytucje UE mogłyby jeszcze podjąć dodatkowe działania w tej kwestii. Ocenę tę następnie zaktualizowano 30 listopada 2022 r.⁹
6. Jak przewidziano w kalendarzu konferencji, 2 grudnia 2022 r. trzy instytucje UE będące sygnatariuszami wspólnej deklaracji zorganizowały wydarzenie organizacyjne dla obywateli, którzy uczestniczyli w europejskich panelach obywatelskich, i dla przedstawicieli krajowych paneli obywatelskich oraz wydarzeń krajowych, by poinformować ich o pracach prowadzonych od 9 maja 2022 r. w nawiązaniu do sprawozdania końcowego z konferencji. Obywatele zostali poproszeni o wyrażenie opinii o działaniach podjętych w nawiązaniu do tego sprawozdania oraz o zwrócenie się z pytaniami do przedstawicieli politycznych, którzy odpowiedzieli na wszystkie ich pytania.
7. Niniejszy dokument oraz tabela w addendum 1, udostępniane półtora roku po wydarzeniu zamykającym Konferencję w sprawie przyszłości Europy, stanowią ocenę działań podjętych do listopada 2023 r. w nawiązaniu do propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników konferencji.

II. Ogólny przegląd działań podjętych w celu wdrożenia propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników konferencji

8. Od 9 maja 2022 r. trzy instytucje prowadzą prace nad działaniami w nawiązaniu do 49 propozycji i 326 związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu końcowym z konferencji.
9. Prace te prowadzone są głównie w ramach istniejących unijnych procedur ustawodawczych. Wiele bowiem z kluczowych inicjatyw nakreślonych w programie prac Komisji na 2023 r.¹⁰ nawiązywało do propozycji przedstawionych podczas konferencji. Także program prac

⁸ Propozycje i związane z nimi konkretne środki przedstawione w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy – wstępna ocena techniczna, dok. 10033/22.

⁹ Propozycje i związane z nimi konkretne środki przedstawione w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy – uaktualniona wstępna ocena techniczna, dok. 10033/1/22 REV 1.

¹⁰ Dok. 13847/22.

Komisji na 2024 r.¹¹ zawiera odniesienia do konferencji, gdyż obejmuje szereg inicjatyw dotyczących kwestii przedstawionych w propozycjach z konferencji. We Wspólnej deklaracji w sprawie priorytetów legislacyjnych UE na lata 2023 i 2024 stwierdza się, że „[w]iele propozycji będących wynikiem konferencji znalazło odzwierciedlenie w programie prac Komisji na 2023 r. i wspólnie zobowiązujemy się do zwrócenia na nie szczególnej uwagi”. W związku z powyższym Parlament Europejski i Rada wspólnie prowadziły prace na podstawie inicjatyw Komisji w wielu dziedzinach politycznych uwzględnionych w sprawozdaniu końcowym z konferencji.

10. W programie prac Komisji na 2023 r. i 2024 r. uwzględniono także inne przedstawione podczas konferencji propozycje i związane z nimi konkretne środki wymagające przeprowadzenia prac nieustawodawczych. Ze swojej strony Rada wskazała te propozycje i związane z nimi konkretne środki, w sprawie których może podjąć działania z własnej inicjatywy, tzn. gdy nie są wymagane wnioski lub zalecenie innej instytucji lub innego organu Unii (np. Komisji lub Wysokiego Przedstawiciela do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa), i rozpoczęła prace nad tymi środkami, w szczególności w odniesieniu do niektórych aspektów procesu decyzyjnego w Radzie¹².
11. Działania następnie podjęte przez Radę w postaci prac ustawodawczych i nieustawodawczych opierały się przede wszystkim na przeprowadzonej przez Sekretariat Generalny Rady 10 czerwca 2022 r. wstępnej ocenie technicznej przedstawionych podczas konferencji propozycji i związanych z nimi konkretnych środków. Ponieważ z oceny wynika, że przeważającą większość propozycji (niemal 95%) można zrealizować w obowiązujących ramach traktatowych, Rada zajęła się tymi propozycjami w trybie priorytetowym, tak by odpowiedzieć na zgłoszone przez obywateli obawy w stosunkowo krótkim czasie, wywierając pozytywny wpływ na ich codzienne życie za pomocą konkretnej polityki.
12. Jeśli chodzi o nieznaczną liczbę konkretnych środków (około 5%), których pełna realizacja wymagałaby zmiany traktatowej¹³, 23 listopada Rada otrzymała wnioski Parlamentu Europejskiego dotyczące zmiany traktatów i będzie działać zgodnie ze swoimi obowiązkami na mocy art. 48 TUE.

III. Główne osiągnięcia

13. Ocena realizacji 49 propozycji i 326 środków, zawarta w załączniku do niniejszego dokumentu, wskazuje na to, że obecnie przeważająca część propozycji i środków

¹¹ Dok. 13917/23.

¹² Por. pkt 16 i 17 poniżej.

¹³ Por. wstępna ocena techniczna propozycji i związanych z nimi konkretnych środków przedstawionych w sprawozdaniu z wyników Konferencji w sprawie przyszłości Europy, dok. 10033/22, część C. Por. także załącznik do niniejszego dokumentu, w którym środki, których realizacja wymaga zmian w traktatach, zaznaczono na szaro.

przedstawionych przez konferencję została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji.

14. W szczególności przykłady głównych osiągnięć w dziewięciu dziedzinach wskazanych podczas konferencji przedstawiono poniżej¹⁴:

- „Silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna, zatrudnienie”: W październiku 2022 r. UE ustanowiła nowe przepisy, które promują adekwatne wynagrodzenia minimalne w UE i pomagają poprawić warunki pracy i życia pracowników w UE. W tym samym miesiącu przyjęto dyrektywę o równowadze płci w zarządach spółek, by promować bardziej zrównoważoną reprezentację płci wśród dyrektorów spółek giełdowych w całej UE. Ponadto przyjęta w maju 2023 r. dyrektywa wzmacniająca stosowanie zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę ustanawia nowe przepisy, które pomagają w UE zwalczać dyskryminację płacową i niwelować lukę płacową ze względu na płeć. W październiku 2023 r. Parlament Europejski i Rada osiągnęły też wstępne porozumienie w sprawie zwiększenia ochrony oznaczeń geograficznych, tak by zapewnić wymierny pożytek gospodarce wiejskiej i chronić unijne dziedzictwo gastronomiczne na całym świecie.
- „Edukacja, kultura, młodzież i sport”: W kwietniu 2022 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie sportu jako dźwigni zmiany zachowań na rzecz zrównoważonego rozwoju, w których zwróciła m.in. uwagę na kwestie płci i inkluzywności w sporcie. Ponadto w czerwcu 2022 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju; zachęciła w nim osoby uczące się w każdym wieku do przyswajania wiedzy, umiejętności i postaw, które są konieczne, aby żyć w sposób bardziej zrównoważony i prowadzić zdrowszy i świadomy ekologicznie tryb życia. Ponadto w maju 2023 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie dalszych kroków na rzecz automatycznego wzajemnego uznawania w kształceniu i szkoleniu. W tym samym miesiącu Rada i państwa członkowskie przyjęły też konkluzje w sprawie społecznego wymiaru zrównoważonej Europy dla młodzieży. Wezwały w nich do zastanowienia się nad sposobami większego zaangażowania młodzieży w procesy polityczne oraz uwzględniania perspektywy młodzieżowej we wszystkich obszarach polityki i na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. W październiku 2023 r. Rada przyjęła rozporządzenia w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych produktów rzemieślniczych i przemysłowych, by zapewnić podobną ochronę żywności i napojom regionalnym.
- „Transformacja cyfrowa”: We wrześniu 2022 r. UE przyjęła pakiet o usługach cyfrowych w odpowiedzi na potrzebę uregulowania otoczenia cyfrowego. Akt o rynkach cyfrowych ma

¹⁴ Ta lista osiągnięć nie jest wyczerpująca i ma stanowić przykład, nie przesądzając o znaczeniu tych osiągnięć w porównaniu z innymi. Kompletną listę osiągnięć, w podziale na środki, można znaleźć w załączniku do niniejszego dokumentu.

zapewnić konkurencyjność i uczciwość sektora cyfrowego z myślą o propagowaniu innowacji, wysokojakościowych produktów i usług cyfrowych oraz uczciwszych cen dla konsumentów. Z kolei akt o usługach cyfrowych, przyjęty w październiku 2022 r., chroni otoczenie cyfrowe przed rozpowszechnianiem nielegalnych treści i zapewnia ochronę podstawowych praw przysługujących użytkownikom. Ponadto w listopadzie 2023 r. Rada i Parlament Europejskie osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie nowych ram europejskiej tożsamości cyfrowej (eID), które mają zapewnić wszystkim Europejczykom wiarygodną i bezpieczną tożsamość cyfrową.

- „Demokracja europejska”: W czerwcu 2022 r. Rada zatwierdziła konkluzje na temat ochrony i bezpieczeństwa dziennikarzy i innych pracowników mediów. Ponadto w marcu 2023 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie roli przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w ochronie i propagowaniu praw podstawowych w UE. Podkreśliła w nich rolę, jaką wolność zrzeszania się odgrywa w zapewnieniu demokratycznego i pluralistycznego społeczeństwa oraz właściwego funkcjonowania życia publicznego. W listopadzie 2023 r. Rada i Parlament Europejski osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie najważniejszych elementów politycznych nowego rozporządzenia o przejrzystości i targetowaniu reklamy politycznej. Akt ten ma ułatwić obywatelom rozpoznawanie reklam politycznych, by mogli dokonywać bardziej świadomych wyborów. Ponadto, bazując na europejskich panelach obywatelskich, które odbyły się w kontekście konferencji, w trakcie 2023 r. Komisja zorganizowała panele obywatelskie dotyczące marnowania żywności, mobilności edukacyjnej i światów wirtualnych.
- „Wartości i prawa, praworządność, bezpieczeństwo”: W lipcu 2022 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje (FIMI), służące zwiększeniu zaangażowania UE i jej zdolności do zwalczania dezinformacji. W 2022 r. stworzono zestaw narzędzi służących przeciwdziałaniu zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje. Ma on zapewnić koordynację między wieloma istniejącymi narzędziami na poziomie UE w celu przeciwdziałania FIMI. Ponadto we wrześniu 2023 r. Rada i Parlament Europejski przyjęły nowe rozporządzenie, które będzie wspierać cyfrową wymianę informacji między organami krajowymi a Eurojustem w sprawach związanych z terroryzmem i pozwoli organom państw członkowskich i agencjom UE na dostęp do najbardziej kompletnych i aktualnych informacji o takich sprawach. Z kolei w październiku 2023 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie upodmiotowienia cyfrowego z myślą o ochronie i egzekwowaniu praw podstawowych w erze cyfrowej.
- „Zmiana klimatu i środowisko”: w trakcie kryzysu energetycznego, który miał miejsce w 2022 r., Rada przyjęła szereg środków nadzwyczajnych, dotyczących m.in. magazynowania gazu, skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz,

interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii oraz solidarnych zakupów gazu. Ponadto, zgodnie z nową wspólną polityką rolną, która zaczęła w pełni obowiązywać od stycznia 2023 r., państwa członkowskie muszą przeznaczać 25% swoich pul środków na płatności bezpośrednie na ekoprogramy wspierające rolników, którzy zobowiążą się do stosowania praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt oraz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. W marcu 2023 r. przyjęto rozporządzenie ustanawiające bardziej rygorystyczne normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i dostawczych. Ponadto w kwietniu 2023 r. przyjęte zostały nowe przepisy dotyczące reformy unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). EU ETS to rynek emisji dwutlenku węgla oparty na limitach emisyjnych i handlu uprawnieniami do emisji dla energochłonnych sektorów przemysłu, sektora wytwarzania energii i sektora lotnictwa. Po raz pierwszy zostaną nim objęte emisje pochodzące z żeglugi; powstał również nowy, odrębny system obejmujący budynki, transport drogowy i dodatkowe sektory. W październiku 2023 r. została też przyjęta nowa dyrektywa w sprawie energii odnawialnej, będąca częścią pakietu „Gotowi na 55”, czyli zestawu wniosków, które mają zmienić unijne przepisy i ograniczyć emisje gazów cieplarnianych w UE o co najmniej 55% do 2030 r. Dyrektywa zawiera przepisy mające zwiększyć udział energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii w UE. Co więcej, w listopadzie 2023 r. Parlament i Rada osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie nowych przepisów o odtwarzaniu zdegradowanych siedlisk i ich ochronie w UE. Przepisy te mają na celu odtworzenie co najmniej 20% unijnych obszarów lądowych i morskich do 2030 r. oraz wszystkich ekosystemów wymagających odtworzenia do 2050 r.

- „Zdrowie”: w październiku 2022 r. Rada przyjęła dwa rozporządzenia: jedno o poważnych transgranicznych zagrożeniach dla zdrowia, drugie – w sprawie ram środków związanych z medycznymi środkami przeciwdziałania na wypadek stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii. Wraz z dwoma innym rozporządzeniami – o wzmocnionej roli Europejskiej Agencji Leków i o Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób – przyjętymi w tym samym roku rozporządzenia te mają poprawić zdolności UE do podejmowania działań w odpowiedzi na przyszłe pandemie i inne transgraniczne kryzysy zdrowotne oraz wzmocnić środki reagowania, którymi dysponuje Unia, jeśli chodzi o nabywanie, wytwarzanie i magazynowanie medycznych środków przeciwdziałania mających znaczenie w sytuacjach kryzysowych. W czerwcu 2023 r., w odpowiedzi na postulat Rady dotyczący takiej inicjatywy, Komisja wydała komunikat w sprawie kompleksowego podejścia do zdrowia psychicznego, przewidujący zrównanie zdrowia psychicznego ze zdrowiem fizycznym oraz zapewnienie nowego, międzysektorowego podejścia do problemów zdrowia psychicznego.
- „UE w świecie”: UE jest aktywna na arenie międzynarodowej poprzez swoje działania zewnętrzne, w tym wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. W szczególności, by

odpowiedzieć na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, Unia Europejska zobowiązała się zapewniać Ukrainie i jej ludności zdecydowane wsparcie finansowe, gospodarcze, humanitarne, wojskowe i dyplomatyczne i będzie kontynuować to wsparcie. W tym kontekście Rada przyjęła 11 pakietów środków ograniczających przeciwko Rosji. Ponadto, jeśli chodzi o rozszerzenie, w czerwcu 2022 r. Rada Europejska przyznała Ukrainie i Mołdawii status państw kandydujących do przystąpienia do UE, a w grudniu 2022 r. taki status otrzymała Bośnia i Hercegowina. Rada Europejska przypominała też o swoim pełnym i jednoznacznym zobowiązaniu na rzecz europejskiej perspektywy Bałkanów Zachodnich. W swoich konkluzjach z 24–25 marca 2022 r. Rada Europejska zaapelowała także o poczynienie postępów w realizacji deklaracji wersalskiej, przyjętej przez unijnych przywódców 11–12 marca 2022 r., w celu budowania bardziej otwartej i solidnej bazy ekonomicznej, w szczególności poprzez redukcję strategicznych zależności UE w najbardziej wrażliwych obszarach. W tym kontekście, by zwiększyć odporność krytycznych łańcuchów dostaw, we wrześniu 2023 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły rozporządzenie ustanawiające ramy środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (zwane też „aktem w sprawie czipów”). Ponadto 13 listopada 2023 r. Parlament Europejski i Rada osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie rozporządzenia o surowcach krytycznych, które ma zapewnić bezpieczeństwo dostaw surowców naturalnych niezbędnych europejskiemu przemysłowi, zwłaszcza branżom „czystych technologii”.

- „Migracja”: We wrześniu 2023 r. Rada postanowiła przedłużyć unijną ochronę tymczasową dla osób, które uciekają przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, tak by wysiedleńcom z Ukrainy przysługiwały zharmonizowane prawa w całej UE, dostęp do rynku pracy i mieszkań, pomoc medyczna i dostęp do edukacji dla dzieci. Współprawodawcy dyskutują obecnie nad reformą paktu o migracji i azylu, czyli kluczowego pakietu rozmaitych uregulowań w tej dziedzinie, z myślą m.in. o zharmonizowaniu przepisów azylowych na szczeblu europejskim.

15. Obok najważniejszych osiągnięć nakreślonych powyżej, w ramach zobowiązania do zapewnienia możliwie najlepszych działań w nawiązaniu do konferencji, Rada wskazała i przeanalizowała konkretne środki zaproponowane przez konferencję, w odniesieniu do których Rada może podjąć działania z własnej inicjatywy, tzn. gdy nie są wymagane wnioski lub zalecenie innej instytucji lub innego organu Unii. Chodzi o 23 konkretne zaproponowane środki (spośród 326), które dotyczą zwłaszcza kwestii dezinformacji i umiejętności korzystania przez obywateli z mediów, komunikacji skierowanej do obywateli oraz przejrzystości, wielojęzyczności, zatrudniania osób z grup defaworyzowanych, wzmocnienia współpracy transgranicznej, a także kwestii edukacji i sportu. W odnośnych organach przygotowawczych Rady trwają prace na tych środkach.

16. Ponadto Rada rozpoczęła prace nad realizacją zaproponowanych podczas konferencji środków, które wymagają usprawnienia niektórych aspektów procesu decyzyjnego w Radzie, w szczególności rozszerzenia stosowania głosowania większością kwalifikowaną w Radzie. Większość tych środków można zrealizować, wykorzystując elastyczność przewidzianą w dotychczasowych ramach traktatowych, zwłaszcza dzięki ogólnym lub szczególnym klauzulom pomostowym, które pozwalają Radzie Europejskiej lub Radzie UE na zmianę sposobu głosowania z jednomyślności na większość kwalifikowaną, zgodnie z procedurami określonymi w odnośnych postanowieniach traktatowych. Rada bada możliwość zastosowania niektórych klauzul pomostowych, w szczególności w konkretnych dziedzinach politycznych w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Prace nad tą kwestią wciąż trwają.
